

Sagantaa Viisaa Walitti Makama Wajjira-Irraa-Dhiyaatu

Baqattoota Kanaadaati deebise qubachiisuu

Odeeffannoo Barbaachiftuu

Kanaadatti quubsuma argachuuf iyyanaan kee xiinxala duraa aangawoota Kanaadaatiin argateera. Amma kan itti aanu maal jechuun ni mala. Fudhatama duraa kana argachuunn baqattuma ga'a ta'un kee adeemsa quubsuma keeysatti tarkaanfii barbaachiftuu duraati. Garuu tarkaanfii xumuraatii miti.

Odeeffannoon kuni adeemsa tarkaanfii itti aanuu fi dhimma Kanaadaati.

© Mootittii Olaantuu Mirga Kanaadaatti, kan Ministeera Godaantotaa, Baqattootaa fi Lammummaan bakka buutu, 2019

Ci44-20/2019Orm-PDF
978-0-660-32884-3
2627-11-2019

Sagantaa Viisaa Walitti Makama Waajira-Irraa-Dhiyaatu

Sagantaa Viisaa Walitti Makama Waajira-Irraa-Dhiyaatu jalatti Kanaadaatti qubachuu ni dandeetta ta'a. Kana jechuun, mootummaan Kanaadaa fi qaamni si waamu ykn. ispoonsera sii ta'e wajjiin hojjachuudhaan Kanaadaa keeyssatti waggaa tokkoof gargaarsa sii laatu.

Mootummaan Kanaadaa erga Kanaadaa dhuftee boda gargaarsa maallaqaa baatii 6 sii godha. Baasii tajaajila fayyaa erga dhuftee boda barbaachisu dabalatee kan baasu mootummaadha.

Qaamni si waame ykn. ispoonsera sii ta'e ammo dabalataan baatii 6 gargaarsa sii laata, kuni wolii gala waggaa 1f gargaarsa maallaqaa argatta jechu.

Dabalataan ammo qaamni si waame ykn. ispoonsera sii ta'e gargaarsa miiraa fi hawaasumaa sii godhu.

Qaama dhuunffatti si waame ykn. ispoonsera sii ta'e kunneen worroota si gargaaruuf fedhii qabaniidha. Issanis akka ati jiruu Kanaadaattin wol bartu barbaadu.

Namooni kunneen kaffaltii mootummaa ala si gargaaran. Isaan worroota uf kennanii fedhii isaaniitii si gargaaruuf hawwii qabaniidha. Gitootni ispoonsera sii ta'e kuneen maallaqa dhuunfaan wolitti buusuudhaan gargaarsa sii godhu.

Yoo isa kana jalatti Kanaadaa dhufu ta'e, akkuma Sagantaa Baqatoota Garagaarsa- Mootummaan jalati qubataan gargaarsa ga'ha ni argatta. Garuu dabalataan qaamni ispoonsera sii ta'es akka jiruu Kanaadaa keeyssatti woyyeeffatu gargaarsa sii godhu.

Gara Kanaadaa imaluu dura worroota dhuunfaan si waaman ykn. Ispoonsera sii ta'an qunnamuun gaariidha. Kunis karaa e-meelii, telefoonaa fi intarneetiin raawwatamu danda'aa.

Adeemnsa iyyannoo – tarkaanfii itti aanu

- Atii fi maatiin kee Kanaadaa dhufuu dura mana fayyaa irraa raga argachuu qabdu.
- Baasiin raga fayyaa fi dhimmoota fayyaa kanneenii kan cufu mootummaa Kanaadaati.
- Erga gaafi fi deebii xumurtee booda ragaa fayyaa si gaafachuuf ji'oota hedduu fixuu danda'a. Yoo ragaa fayyaa hin xumuratin ta'e, Waldaan Idil Adunyaa kan Godaansaa Ykn. Waajira Godaansa, Imigreeshina, Baqatootaa fi Lammummaa Kanaadaa caalatti sii ibsuuf si qunnamu.
- Yakkamaa fi farra nageenyaa irraa qulqulluu ta'u kee ni qoratama. Kunis asiin dura yakka hamaa raawwatuu dhabuu irraa akka qulqullooftu fi Kaanaadaaf rakkoo nageenyaa akka hin taane mirkaneessa.
- Aangawoonni Kanaadaa iyyannoo kee, dhimmoota fayyaa, nageenyaa fi yakkamaa darbuu laaluudhaan murtee kennu. Hanga hin gaafatamnetti, wanti dabalataan ergitu hin jiru.
- Yoo qorannoo fayyaa, nageenyaa fi yakkamaa darbuu dhabde, quubsuma Kanaadaa argachuuf hin filatamtu.
- Yoo qorannoo fayyaa, nageenyaa fi yakkamaa dabarte, Kanaadaan Waldaya Idil Adunyaa kan Godaansa, ykn. Waldayan biraa, akka qophii gara Kanadaa imaluf si gargaaru, ni mijjeessu.

- Biyya Kanaadaa dhufuu dura qophii ga'ha akka argatuuf jecha biyyoonni tokko –tokko barnnota tolaa kennu, innis “Kanaadaa Biyya Alaatti Wol-beeksisuu” jedhamee beekkama. Qophii kanaafis kan horii baasu mootummaa Kanaadaa ta'e kan ammo qindeessee kennu Waldaya Idil Adunyaa kan Godaansaati. Barnoonni kunis erga Kanaadaa geettee booda, dhimma Kanaadaa, tajaajila jirani fi jiruu gaarii akka jiraattu sii akeeku.
- Yoo barnnoota biyya alaatti kennamu “Kanaadaa Biyya Alaatti Wol- beeksisuu” jedhamu kana irraa qooda fudhachuuf hiree dhabde ta'e, qaama ispoonsera sii ta'eti beeksisi. Kunis akkuma Kanaadaa geetteen barnnoota kanneen akka argattu sii mijjeessan.

Gara Kanaadaa Imaluu:

- Erga qorannoo fi ragaalee cufa xumurte booda, imalli kee gara Kanaadaa ni mijjaawa.
- Biyya adda-addaa keeysatti kaffaltii biyyaa baa'iinsaa ni gaafatu, isa kana kan baasuu sii yoo ta'u, dhimma kana laalchisee Dhaabbanni Idil Adunyaa kan Godaansaaa haala sii mijjeessu ta'a.
- Yoo Paaspoortt fi documentiillee deemsaa gataa'aa hin qabaanne ta'e mootummaan Kanaadaa ragaa deemsaa sii mijjeessa.
- Mootummaan Kanaadaa maallaqa imalaaf barbaachisu sii liqeessa.
- Maallaqnii kun **liqii dhaa**, kunis waggaa 3 – 8 keessatti, akkuma herreega maallaqaatiin guutuudhaan mootumaaf deebii'u qaba.
- Maallaqni kuni liqaa waan ta'ef akkuma biyya Kanaadaa dhufteen waggaa 1 keeysatti liqii deebisuun jalqabamuu qaba. **Qaamni ispoonsera sii ta'e horii liqii kana sii hin baasan.**
- Yeroo imaluuf kaatan, dirree xiyyaaraa ga'uf, akkasuma ammo dhimmoota adeemsaa fi qondaalota immigraaeshina laalchise gargaarsa ni argattu.
- Imalli gara Kaanadaa yeroo dheeraa kan fudhatu waan ta'ef xiyyaara irratti nyaata barbaachisu harkatti qabachuun gaarii, xiyyaara keeysatti fi dirree xiyyaara keeysatti nyaataaf kaffaltii gaafata.

Kanaadaa ga'uu:

- Kanadaa akka geetaniin hojjatootnii dhaabbilee tajaajila kennan si simatu yoo hiikkaan afaniilee barbaachise otuu dirree xiyaaraatii hin ba'in haala Imireshinaa sii mijjeessu.
- Yoo imalli kan itti fufu fi xiyyaara kan jijjiirattu ta'e gara itti deemtu akeekuu, imalla itti anuu dura sa'aatii heddu eeggachuun kan sibaarbaachisuu ta'e, bakka bultii mijjeesuu fi nyaata dhiyeesuun gargaarsa kennu.
- Bakkeen imalaa kan xumuraa yoo ta'e dhaabbileen tajaajila quubsumaa kennan diree xiyaaraati si eeguun tajaajila barbaachisaa ta'e sii kennu.
- Qaamni ispoonsera sii ta'e kunneen bakka bultii, kan akka hotelaa ykn. mana jireenyaa ni mijjeessu.
- Yeroo takka – takka, hanga bakki teeysumaa dhaabbata argamutti teeysuma yeroo kan ta'e guyyaa muraasaaf ykn. torbaaniif sii laatu.
- Qaamni ispoonsera sii ta'e gargaarsa barbaachise sii godhu, biitaa nyaataa fi uffataa gargaarsa maallaqa mootummaa fi qaama spoonsera sii ta'en akka gargaaramtu taasifama.
- Akkasumas uffata qorraa sii kennu.
- Qaamni ispoonsera sii ta'e gaafilee qabdu cufa, jiruu Kanaadaa laalchisee deebii sii kennu, akkasumas dhimmoota asii gadii kanneen irratis si gargaaru.

o Bakka turjumaana akeekuu

o Ogeessa fayyaa maatii fi ogeessa ilkaanii mijjeessuu

o Tajaajila fayyaa argachuuf Kutaatti iyyachuu

o Deemsa mana barnnoota ijoollee

o Namoota dhimmi wol fakkaatuu wolitti fidu

o Tajaajila baankii fi geejiba fi kkf. mijjeessuu

o Tajaajila gargaarsa mootummaan, kan akka leenjii afaanii, hujii argachuu fi kan birootis dabalatee

Mootummaan Kanaadaa fi qaamni ispoonsera sii ta'an tin'isa duraa akka jiruu kee jalqabdu si gargaaru. Haa ta'u garuu dhugaa fi haala gara-gara si mudatuuf uf qopheessu qabda.

Kanaadatti jabinnaan hojjachuutu jireenya kee woyyeessa.

Gargaarsi maallaqa mootummaa fi qaamni dhuunfati ispoonsera sii ta'e godhan waggaa 1 qofa, kunis guyyaa biyya kana geette irraa jalqabeeti. Waggaa tokko duras yoo uf dandette gaariidha, garuu atii fi warroonni kee wagga 1 keessatti uf danda'u qabdu.

Maatii kee wajjiin qubachuu

Atii fi haati manaa kee, ijoollee si jalatti bulan, ijoollee kamiyyu kan si jalatti bulan cufti galmee tokko irrati guuttamanii Kanaadaa dhufuu danda’u.

Kanaadaa deemuun dura **jijjiirra jiru**, fknf. wal -fuudhuu fi wal-hiikuun yoo jiraate, yookiin yoo daa’ima qabaatte, qaama dhimmi laalutti, Mootummaa Komiishinii Olaanaa Baqattootaa Mootummoota Gamtoomanii (UNHCR) fi aangaawoota Kanaadatti beeksisuu qabda. Kunis akka waroonni kee cufti iyyanno irratti guuttaman gargaara.

Akka warraatti Knaadaa qubachuu kee qaama ispoonsera sii ta’e fi aangawwota Kanaadaa beeksisuun **baa’yee barbaachisaadha**. Iyyannoo kee irratti warroonni kee cufti guuttamu qabu, kuni yoo hin taane garuu haadha manaa/abbaa warraa akkasuma ijoollee kee uf duraaf gara Kanaadaa fiduu hin dandeettu.

Firaa fi hiriyyoota yoo kanaadaa qabaatee isaaniti dhiyeenyaan jiraatuu barbaadde ta’e yeroodhaan UNHCR fi aangaawwota Kanaadaatti amma himuun gaariidha, Mootummaan Kanaadaa akka baqattootni hawaasa isaaniiti dhiyaatani gargaarsa barbaachise argachaa jiruu isaanii woyyeeffatan hawwii waan qabaniif haala kana ni deeggaru.

Sagantaa Viisaa Walitti Makama Waajira-Irraa-Dhiyaatu jalatti waan quubsumni sii kennamuuf, bakki itti qubanna argattu magaalaa, Gandaa fi naannoo qaamni ispoonsera sii ta’eti ta’a. Yoo fira ykn. qunnamtii naannoo Spoonsera keetti dhiyeenyaan jiraatan ta’e, baaka sanitti si qubachiisuu ni danda’u.

Yoo firri ykn warri qunnamtii qabdu si biraa gara magaalaa biro Kanaadaa keeyssatti godaanan ta’e, akka gargaarsi sii barbaadamu yeroodhaan qaama Spoonsera sii ta’et beeksisu.

Iyyannoo kee irratti “warra si wajjiin hin jirre” kan ammoo si jala jiran ni mul’ata ta’a. Isa kana erga Kanaadaa qubatee booda worroota kannen sagantaa “waggaa tokkoof hiree kennamu” jedhamu jalatti waggaa tokko keeyssatti iyyanno galfattee akka worroonni kee, qaadhimaa kee, ijoollee si jala jiraatan, ijoollee – ijoollee keetii kan si jala jiraatan fidachuu ni dandeetta. Kunis hujii irra ooluf gara Kanaadaa otuu hin imalin dura worroonni kunneen iyyannoo irratti galmaayyu qaban.

Worroota biroo kan akka abbaa fi haadhaa, akaakayyu, obboleetti fi obboleesa dhuunffatti iyyannoo galfachuun quubsuma Kanaadaa gaafaachuu ni danda’u. Jiraata Kanadaa erga taatee booda [ulaagaalee barbaachisu](#) guutuudhaan worroota kanneen, xumurri iyyannoo dheeratus, fiduu ykn. ispoonser gochuu ni dandeetta.

Immigrashinii, Baqattootaa fi Lammummaa Kanaadaa beelada kamiyyu, kan tajaajila kennutti beekamtii qabani ala si wajjiin imaluu hin hayamamu, garuu karaa dhuunffaatiin ulaagaalee barbaachisu guutuudhaan mijjeeffachuu ni dandeetta.

Haala jirrenya Kee

Akkuma Kanaadaa geetteen dokumentiin jiraataa Kanaadaa ta'u kee mirkaneesu siif kennama. Inni kunis seera **dhaabbataan** umurii kee guutuu **jiraataa biyyaa** ta'u kan mul'isu. Mana barnootaa deemuu akkasumass hojjachuu ni dandeetta.

Lamummaa biyya Kanaadaa argachuuf, yeroo meeqa qaamaan biyya Kanaadaa akka jiraatte laallamee ulaagaalee barbaachisan erga guuttee booda lammummaaf iyyannoo galfachuu ni dandeetta.

Caalatti hubachuuf isa kana laalaa: <https://www.canada.ca/en/immigration-refugees-citizenship/services/canadian-citizenship/become-canadian-citizen.html>

Kanaadaa bakka jiraattu

Biyyi Kanaadaa adunyaa irratti bal'inaan 2ffa taatee magaalotaa fi gandoota baa'ye qabdi. Garuu naannooleen hedduu isaanii irratti bakka namni hinquanee fi namni hagoon jiraatu ni argama. Magaalonni gurguddon gara kibbaa ta'e daangaa Ameerikati argamu.

Bakkeen namni hedduu jiraatu wolirraa fagoodha. Xiyyaaranis yoo deemu ta'e. Fknf. fageenyi magaalaa gurguddoo Kanaadaa, Torontoo fi Vaancouver jidduu jiru gara kiiloomeetira 4,300, kana jechuun atobisaan guyyaa 3 deemuu jechu.

Bakki quubsuma argattu magaalaa ykn. bakkee qaama si waamee ispoonsera sii ta'e jiraatuudha.

Qaamonni dhuunffatti ispoonsera sii ta'an akka uf dandeette jiraattu namoota uf kennanii si gargaaruuf qophaayaniidha, Kanaadaa keeyssa bakka barbaadde deemuun mirga keeti, garuu qaamni dhuunffatti ispoonsera sii ta'an kan si gargaaran **isaan bira jiraatee** waggaa tokkoof akka ta'e hubachuun gaariidha.

Yoo Kanaadaa keeyssa naannoo biraatti godaante, qaamni si waame ispoonsera sii ta'e gargaarsa sii gochuu hin danda'an, akkasumas jidduu spoonsershipii kana keessatti gargaarsa mootummaan kennus argachuu hin dandeettu.

Ummata Kanaadaa

Kanaadatti dhiiraa fi dubartootni wal qixa. Mirgi hundaa sadarkaa tokkotti laallamee kabajjama. Dhiiraa fi dubartootni kamiyyuu, aadaa, sanyii, fi amantaan otuu wol hin qoodin kabajjaan wajjiin jiraatu.

Kanaadatti eenyullee yaada isaa bilisaan dubbachuu ni danda'a, akkasumas kan nama biraallee kabajjamuu qaba.

Bakka jiraatutti dhimmoonni qooda irraa fudhachuu danda'man kan akka hawaasummaa fi waldaaleen adda – adda ni jiru, dhiirri, dubartootaa fi ijoolleen cufti hirmaachu danda'u. Ispoortii akka kubbaa miilaa, bishaan daakkaa fi kan biroolle ni jiru. Inni kunneen gariin isaanii tola yoo ta'u gariin ammoo kaffaltii gaafata.

Yeroo biyya jirtu worraa fi firootan kee sii maddii si gargaruu fi sideggarruu akkasumas jireenya san yaaduun kee hin oolu, kanaafis kophxummaan sitti dhagayamuu hin qabu, yoo yaaddoo qabaatte qaama si waame ispoonsera sii ta'e ykn. namoota itti dhiyaatu dubbisuuf yaali. Jiruu fi jireenya Kanaadaa wajjiin akka wol bartu namoonni si gargaaru.

Yoo naannoo keetti wolgahiin namoota biyyaaf haarayaa kan jirraatan ta'e irraa hirmaadhuu, kunis akka hawaasa keessatti hirriyyaa horattuu fi tajaajila naannoo jiran akka barattu si gargaara.

Seera Kanaadaa:

Seerri Kanaadaa namoota cufaaf mirga namoomaa, wolabummaa fi wal-qixxummaaf beekkoomsa ol'aanaa kenna. Chartera bilisummaa fi wolabummaa Kanaadaa heera mootummaa keessaa isa tokko. Seerri kuni akkuma Kanaadaa seenteen hujii irra oola.

Biyya dhufte irraa haalli tokko – tokko kan biyyatti nama hin saalffachiifne biyya Kanaadaatti faallaa ta'e waan laallamuuf hubanna keeysa galchuun gaariidha. Dubartii fi ijoollee dhaanuun, ijoollee kophaa dhiisuun, hayyamaa ala konkolaata oofuun, konkolaata keesatti ijoolleen kursi daa'ima malee imaluun, akkasuma ammoo mana fincaaniiti ala haguun fi fincaanuun seeraa ala waan ta'ef hubachuu qabdu. Iddoo irra caalaati manni fincaani tolaa baayeen argamuu.

Caalatti seeraa fi danbiilee Kanaadaa hubachuuf marsariitii mootummaa Kanaadaa irraa laaluun ni danda'ama.

Afaan

Kanaadaan afaan mootummaa 2 qabdi: Afaan Ingliiziffaa fi Faransaayiffa. Afaan Ingliiziffaa fi Faransaayiffa beekuun quubsuma Kanaadattif baa'ye si gargaara.

Afaan ingliiziffaa hedduminnaan kutaalee fi teritoorii keessatti ni dubbatama, afaan Fraasayiffaa ammoo baa'yanan Quebec keessatti dubbtama, dabalataan hawwasni Faransaayii kutaalee hundaa fi teritoorii Kanaadaa hundaa keeyssa ni jiraatu, akkasuma ammoo hawaasni baay'inna hin qabne biroollee Quebec keessa jiraatu.

Afaan ingliiziffaa fi Faransaayiffaa dandeetti yoo qabaatte, hujii argachuu, mana barnnootaa seenuu fi tajaalila jirutti fayyadamuu guddisee si gargaara. Yoo danda'ame ta'e Kanaadaa otuu hin dhufin dura isaan kanneen woyyeeffachuun si gargaara.

Kanaadaa erge dhuftee booda, barnnoota afaanii kan mootummaan gargaaramu tola fudhachuu ni dandeessa. Isa kanas spoonserri kee haala sadarkaa afaanii ittiin madaalamtuu fi leenjii afaaniitif akka galmooftu si gargaaru.

Hujii argachuu

Atii fi worroonni kee woaggaa duraatiif gargaarsa maallaqaa yoo argatanis, hujii barbaaddachuu jalqabuun akka ufii fi maatii kee dandeette jiraattu si taasisa.

Afaan Ingliiziffaa fi Faransaayiffaa beekuun hujii argachuuf rakkoo hin ta'u. Hujiiileen tohatamanii fi daldalli waan asii gadii kanneen gafatu:

- Afaan Ingliiziffaa fi Faransaayii sirritti dubbachuu
- Afaan hujiiilee wajjiin wolqabate hunda irra hubannoo gaarii qabaachuu
- Jechoota adda – addaa fi hima gara garaa hubachuu, gariin kanuma Kanaadaa qofa itti fayyadmu waan ta'ef hubachuun gaarii.

Yoo dandeette hujii ogummaa keetiin madaali afaanii maal akka ta'e beekuun gaari, erga Kanaadaa seentee booda qaamni si waame ispoonsera sii ta'e akka barnnoota afaanii fudhatu si gargaaru. Akkasuma Qaamni si waame ispoonsera sii ta'e worroota tajaajila kennan wajjiin si qunnamsiisuun akka odeeffannoo tola kennamu sii kennuun haala hujii itti argattu si gargaaru.

Barnnootaan digrii universitii, diplooma Koleejjii ykn. Sertifikeetii yoo qabaatte, Kanaadatti fudhatama hin qabaatu ta'a. Fudhatama argachuu fi dhabuu kan murteessu kutaa atii jiraatuu fi ogeeyota dhimmi ilaaluun murtaa'a. Warroonni tajaajila kennan ammo maal akka si barbaachisu sii akeeku.

Kanaadaatti muuxannoo hujii argachuuf tolan hojjachuun karaa gaariidha, hujiiin kuni yoo kaffaltii ala ta'es, muuxannoo hujii waan horateef hujii argachuun si hin rakkisu. Dabalataan afaan akka shaakaltu, hiriyyota akka horattu fi hawaasa wajjiin akka wol baratu si gargaara.

Tajaajila quubsumaa

Tajaajilli quubsumaa kan gargaaramuun Imigreeshina, Baqattoota fi Lammummaa Kanaada (fi Ministère de l'Immigration, de la Diversité et de l'Inclusion Quebec) irraa tin'isa argata. Tajaajilli kunis teesumaa dhaabbataa worroota qaban cufaaf akkasumas baqattoota quubsuma irra jiraniifis tajaajila wol-fakkaatu kana kennu. Tajaajilli kunis akka sirritti jiruu kanadaatiif uf qopheesitu si gargaara.

Gara Kanaadaa imaluu dura [marsarii Imigreeshina, Baqattoota fi Lammummaa Kanaadaa](#) laaluun qopheesitu si barbaachisu cufa akka raawwattu si gargaara, isa kanas erga iyyannoon kee mirkanaayee booda tajaajila kennamu xiinxaluun gaariidha.

Erga Kanaadaa geettee booda ogeeyyonni quubsumaa akka jiruu Kanaatiin wol baru tajaajila adda-addaa kennu. Kunis gargaarsa hujii argachuu, barnnoota afaanii, leenjii hujii ogummaa, tajaajila qeerroo fi manguddootaa, akkasumas kan biraallee dabalatee.

Tajaajila Imigreeshina, Baqattoota fi Lammummaa Kanaadan kennamu guututti karaa [interneetiin](#) argachuun ni danda'ama.

Baasii

Akkuma Kanaadaa geetten mootummaa Kanaadaa irraa baatii 6 gargaarsa maallaqaa argatta, warra dhuuffatti spoonser sii ta'e irraa ammoo hanga uf dandeetutti dabalataan baatii 6f gargaaramta.

kkuma gargaarsi qaama dhuuffatti si waame ykn. ispoonsera sii ta'e fi mootummaan sirraa dhaabateen, uf danda'u qabda, baasiilee nyaataa, kiraa manaa, ibsoo, bishaan, uffataa fi qaraxa sirraa eeggamu cufti baasii mataa keetiiti, Kanaaf, horii qusannaan itti fayyadamuun gaariidha.

Ji'oota 12 keeysatti yoo hujii hin arganne ta'e, qaamonni hawaasa keesstti gargaarsa kennan kan akka baankii nyaataa ni argamu akkasumas dhaabbileen adda-addaa dhimma kanneen irratti si gargaaru. Dabalataanis gargaarsi mootummaan godhus waan jiruuf isaan kunneen tin'is barbaachisu sii laatu, garuu tajaajila kanneen argachuuf ullaagaalee si barbaachisu guutuu qabda, caalatti hubachuu qaama si waame ispoonsera sii ta'e gaafachuun odeeffannoo argachuu dandeetta.

Gargaarsa maallaqaa firaa biyya jiraaniif erguu ni yaada ta'a, kana gochuuf ati bilisa, garuu maallaqni baasii irraa hafee ergamu yeroo baa'ye rakkisaa ta'a. Biyya Kanaadaatti baasiin ba'u akka biyyatti baratamee ala waan ta'ef hanga jiruu Kanaadaatti wajjiin sirritti wal –simattuu yeroo akka fudhatu hubachuun gaariidha.

Mana barnnootaa

Mana barnnootaa sadarkaa 1ffaa fi 2ffaa barnoonni ijoolleef tola kennama. Akka seera biyyaatti ijoollee wagaan isaanii 6 – 16 ta’an cufti mana baruumsaa deemuu qabu. Baratootni irra caalaan sadarkaa 2ffaa qorataniidiploomaa umrii 18 keessatti eebbifaman.

Ijoolleen erga sadarkaa 2ffaa xumuranii booda universitii ykn. koleejjii seenuu ni danda’u. Universitii fi kolleejji jalqabuun baasii barbaada. Garuu universitii fi kolleejjiin haala bratoota ittiin gargaaru ni mijjeessa. Karaa barataan tola baratu fi akka barataan liqii argatee baratu tin’isa kennu.

Fayyaa fi eegumsa ilkaanii

Dhaabbataan jiraata Kanaadaa wan taateef, tajaajila fayyaa, mana yaalaatti yaalamuu fi doktora arguun harka caalu tolan kennama.

Kanaadaa akkuma geettaniin mootummaan Sgantaa Tajaajila Fayyaa Federaala Kan Yeroo (IFHP) isinii kenna, kunis akka tajaajila fayyaa argattan isin gargaara, kana jechuun doktora arguu mana yaalaa deemuu dabalateeti. Tajaajilli kuni hanga kutaa ykn. teritooriii irraa tajaajilli sagantaa fayyaa si dhaqabuuf. Kunis baatii 3 keessatti si ga’a. Yeroo kanneen keeysatti insuraansii fayyaa argachuuf bakka jirtutti iyyannoo galffachuu qabda.

Ogeeyota fayyaa bira yeroo deemtu cufa raga Sagantaa Tajaajila Fayyaa Federaala (IFHP) mul’isu qabda. Kanaadaa keeysatti bakka fedheyyuu yoo jiraatte ogeeyota fayyaa kan galmaayan irraa tajaajila argachuu ni dandeetta. Isaan kannenis tartiibaan IFHP jedhu jala [interneetiin](#) argachuu ni danda’ama.

Sagantaan fayyaa mootummaa (IFHP) qorichoota haakimiin ajaje, akkasuma hanqinnota fayyaa irraa kan ka’e dhibdeele garaa- garaa fi tajaajila ogeeyyii fayyaa fi knf. Tajaajila fayyaa sammuu, ijaan arguu dadhabuu, dhukkubbii ilkaanii cufaaf tajaajila kenna. Kuni garuu kan hujii irra ooluu hanga qaamni si waame ispoonser sii ta’e gargaarsa barbaachise sii taasisuuti.

Caalatti saganta tajaajila fayyaa mootumaan (IFHP) kennu laaluuf: [marsariitii Imigreeshina, Baqattootaa fi Lammummaa Knaadaa](#) laali.

Qaamni si waame ispoonsea sii ta’e dhimmoota akka haakima maatii, haakima ilkaanii fi akkasuma ogeeyyota fayyaa samuu fi gorsitoota sii barbaaduun si gargaaru.

Kutaa fi Teritooriin hundi inshuraansii fayyaa kan uf danda’e qabaatu. Kanaafuu atis inshuraansiin fayyaa maal akka cufu laaluu qabda. Akkuma Kanaadaa seenten qaamni si waamee ispoonseera sii ta’e dokumentiilee barbaachisaa ta’ani fi iyyannoo galfachuu irratti si gargaaru.

Baqatootni akka haarayatti Kanaada dhufan kophxumaa fi alagummaan itti dhagayama ta’a. Kunis haalota keessa darban fi yaaddolee hamaa ta’an irraa kan madde ta’u ni mala, kanaafuu dhimmota kaneen ogeeyonni tola waan yaalaniif qaama si waamee ispoonsera sii ta’e gaafachuun gargaarsa jirutti fayyadamuun ni danada’ama.

Talaallii

Talaallii fudhachuun dhibee adda-adda irraa akka qaamni keenya uf danda’u taasisa, du’a guyyaa malee si mudatu irraa si baraara.

Talaallii fudhachuun akka qaamni kee dhibdee irraa uf baraaru taasisa, Talaallii kanaadatti kennamu sirnaan qoratmee erga mirkanaaween booda ummtaa kennama.

Otuu kanaadaa hni seenin haakimoonni akka marfee dhibee qaama irraa dhoorgu fudhttu si gorsaniiru ta’a. Yoo biyya alaatti waraannatee jiraatte ragaa akka agarsiiftu.

Akkuma Kanaadaa seenteen talaalliin hedduun isaanii mootummaa kutaa ykn. Teritoorii jalatti tolaan kennamu. Atii fi waroonni yoo asiin dura hin waraanmne ta’e dhibdee gara – garaatiin saaxilamuu ni mala. Keessattuu ijoollee fi daa’iman dhibdee dhoorkamu danda’amuun ni saaxilaman, isa kanneen hanqisuuf naannolee Kanaadaa tokko – tokko keeyssatti talaallii barbaachisu cufa otuu barnnota hin jalqabne ijoolleef ni kennan.

Qaamni si waamee ispoonsera sii ta’e, haakimoonni fi ogeeyyonni fayyaa caalatti haala kittibaata kana sii akeeku.

Talaallii fudhachuun filannoo keeti, garuu yoo fudhatte nageenyaa keetii fi nageenya namoota biraatiifis dhibeen akka hin facaane ufis, maatii keetis akkasuma hawaasas gargaarte jechuudha.

Nyaataa fi bishaan

Bishaan Kanaadaa sodaa tokkoo ala dhugaatiif kan ta’u. Mannen cufti bishaan oo’aa fi qabanaawa halkanii fi guyya ni argatu.

Dhiyanna ykn. nyaata adda-addaa kan argamu magaalota gurguddoo keessatti, garuu magaalota xixiqqaa keessatti nyaatni bifa garaa-garaa argachuun ni rakkisa.

Kanaadaan namoota biyyaa adda-adda irraa dhufan qabdi, akkasuma sanyii fi gosti namaa heduttu asitti waan argamuuf, nyaata gara – garaatu aadaa wajjiin asiti argama. Nyaata ykn. dhiyana barbaade dukkanota adda-adda irraa argachuu ni dandeeta. Nyaatni gariin qaalii ta’u ni mala, kunis kan ta’ef qilleensi Kanaada waan jijjiiramuuf dhiyanni bakka biraatii dhufa.

Amantii

Kanaadaan amantii heddu qabdi. Amataa kee bilisaan akka hordoftu hayyama qabda. Seeri kanaadaa akka amataa namoota biraa kabajitu gaafata. Eenyullee amantii kee akka jijjirattu si dirqisiisuu fi si gaafachuu hin danhda'u. Amantini bilisa kan jedhu kanaadaa keessatti mirga duraati.

Qaamni dhuufatti si waamee ispoonsera sii ta'an hedduun isaanii hidhata amantii qaban, atii garuu amantii kee itti fufuu dandaeta. Namoonni kunneen fedhiin uf kennanii si gargaaru. Kanaadaa dhuftee ummtaan wol- fakkaate dhiibbaa tokko malee nagayaan akka jiraattu barbaadu.

Qilleensa

Biyyi Kanaadaa qilleensa afur qaba: Arfaasaa, bona, birraa fi gannaa. Kanaadaan biyya bal'oo waan ta'eef qilleensi biyya irraa – biyyatti jijjiirama

Arfaasaan, (Bitoteesa, Ebla fi Caamsa) baatiin kunniin naannoolee Kanaadaa hedduutti yeroo roobaati, qilleensi yeroo kanaa qabbanaawaadha. Bonna (Waxabajii, Adoolessa, fi Hagaya) yeroo kana hedduun biyyaa ni oo'a. Guyyaa oo'i isaa 20°C ol ta'a, yeroo baa'ee ammaoo 30 °C ol ni ta'a.

Birraa, (Fulbaana, Onkololeessa, fi Sadaasa) qilleensi ni qabanaawwa, robnis ni baayyata. Gannaa, (Muddee, Amajii, fi Gurraandhala) ni qabanaawa, bakka hedduutti qilleensi isaa 0°C gadi ta'a. Laftis cabbiindhaan kan uwwiffamtu Muddee irraa hanga Bitootessaa fi Eblaa. Biyya Kibba- dhiyaa British Columbia (naannoo Victora fi Vancouver) cabbii irra roobatu hammata.

Yeroo duratiif qorraa fi cabbiin Kanaada kan gannaa si naasisuu ni mala, unffata sirritti yoo uffate naasuu irra dinqiisiiffachuti ni ceeta, kanas kan murteessu baatii itti asi geette ta'a, yoo yeroo cabbii geette, qaamni si waame (sponsor) sii ta'e gargarsa sii godhu, waan akka koofiyaa, boottii, guwaantii fi uffata qorraa maatii wajjiin akka argattu si gargaaru.

Gorsa xumuraa

Jireenya haaraya Kanaadatti jalqabuun gammachuu fi hiree haaraya. Ta'us garuu rakkoolen hin jiran jechuu miti. Namni gariin jiruu asiitiin wol-simachuun itti ulfaata, kuni yeroo waan fudhatuuf obssaan dabarsuun barbaachisa,. Wanti yaadatu qabdu namoonni akkuma kee biyya kana dhufanii jirreenyaan wol-simatii akkasumas wolitti makamanii hawaasa kanaadaa ta'aniiru.

Ummanni fi tajaajilli sii kennamu kaneen si gargaaran ni jiru. Qaamni si waamee ispoonsera sii ta'e gaafiilee fi yaaddoo qabdu cufa si wajjiin mari'achuuf qophii jiru, isaanis haala sii mijjeessu irratti ni hojjatu. Iyyannoo kee laalchisee [Wajjira Godaansa Immigreeshina, Baqattootaa fi Lammummaa Kanaadaa](#) qunnamuu ni dandeetta.

Gargaarsi biraallee kan akka hawaasa, gita amantiota fi tajaajila ogeeyyii gorsitootaa waan tokko sii akeekuu ni danda'u. Gitni kunneen muuxannoo waan qabaniif gargaarsa gaaffachuu hin saalfatin.

Haaluma ta'eenuu yoo yaadaan wanti si miidhu fi seera alaa sirra ga'u jiraate "Imigreeshina, Baqattootaa fi Lammummaa Kanaadaa kara IRCC.INPSR-PPPRICC@cic.gc.ca qunnamuu ni dandeessa.

Imigeeeshina, Baqattootaa fi Lammummaa Kanaadaa qunnamuu keetiif wanti sirraa hir'atu hin jiru.

Xumuratti, marsarii Mootummaa Kanaadaa, hedduu kan odeffannoo adda-addaa kan jireenya Kanaadaa ibsu, kaartaa Kanaadaa, jaarmolee tajaajila kennan, hawaasota jiran, qorannaa barnnoota afaanii fi dhimoota adda-addaa akkasuma Kanadaa deemuuf odeffannoo dabalataa qaba.

Marsarii Mootummaa Kanaadaa, hedduu kan odeffannoo adda-addaa kan jireenya Kanaadaa ibsu, kaartaa jaarmolee quubsuma tajaajila hawaasa keessa jiru mul'isu, odeffannoo barnnoota qorannoo afanii fi leenjii tola kennamu Kanaadaa deemu dura akka hubattu si gargaara.

www.canada.ca/immigration

